

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 10ης Ιουλίου 2001 *

Στην υπόθεση C-86/00,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Amtsgericht Heidelberg (Γερμανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο αιτήσεως καταχωρίσεως στο μητρώο εμπορικών εταιριών την οποία υπέβαλε η εταιρία

HSB-Wohnbau GmbH,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 43 ΕΚ και 48 ΕΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. La Pergola, πρόεδρο τμήματος, M. Wathelet (εισηγητή), P. Jann, L. Sevón και S. von Bahr, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: R. Grass

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

- 1 Με διάταξη της 3ης Μαρτίου 2000, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Μαρτίου 2000, το Amtsgericht Heidelberg υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 43 ΕΚ και 48 ΕΚ.
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκλυψαν στο πλαίσιο αιτήσεως την οποία υπέβαλε η εταιρία γερμανικού δικαίου HSB-Wohnbau GmbH (στο εξής: HSB-Wohnbau), για την καταχώριση στο γερμανικό μητρώο εμπορικών εταιριών της μεταφοράς της καταστατικής έδρας της εταιρίας στην Ισπανία, χωρίς μεταβολή της νομικής της προσωπικότητας.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 3 Η HSB-Wohnbau είναι εταιρία γερμανικού δικαίου επιδιώκουσα κερδοσκοπικό σκοπό, η οποία συστάθηκε το 1988 και καταχωρίστηκε νομοτύπως στο μητρώο εμπορικών εταιριών που τηρείται στο Amtsgericht Heidelberg. Η καταστατική της έδρα ευρίσκεται στο Sinsheim (Γερμανία).

- 4 Τον Αύγουστο του 1999, όλα τα εταιρικά μερίδια της HSB-Wohnbau μεταβιβάστηκαν στην εταιρία Paradies-Sonne-Meer SL, η οποία εν τω μεταξύ καταχωρίστηκε στο ισπανικό μητρώο εμπορικών εταιριών και είναι πλέον ο μόνος μέτοχος. Παράλληλα, η γενική συνέλευση των μετόχων της HSB-Wohnbau αποφάσισε την παύση όλων των δραστηριοτήτων στη Γερμανία και την άσκησή τους εφεξής στην Ισπανία, καθώς και τη μεταφορά της πραγματικής και της καταστατικής έδρας της εταιρίας στην Orihuela Costa (Ισπανία).
- 5 Τον Δεκέμβριο του 1999, η HSB-Wohnbau προσκόμισε ενώπιον του Amtsgericht Heidelberg, κατά τον προβλεπόμενο στο γερμανικό δίκαιο τύπο, το δεόντως τροποποιηθέν καταστατικό της εταιρίας και ζήτησε να καταχωριστεί στο γερμανικό μητρώο εμπορικών εταιριών η μεταφορά της εταιρικής έδρας στην Ισπανία.
- 6 Το Amtsgericht Heidelberg διερωτάται αν εταιρία γερμανικού δικαίου μπορεί να ζητήσει την καταχώριση στο γερμανικό μητρώο εμπορικών εταιριών της μεταφοράς της εταιρικής της έδρας στο εξωτερικό και, συνακόλουθα, αν πρέπει να γίνει δεκτό το αίτημα της HSB-Wohnbau.
- 7 Το αιτούν δικαστήριο αναφέρει, αφενός, ότι, κατά τη νομολογία των γερμανικών δικαστηρίων και την κρατούσα στη θεωρία άποψη στη Γερμανία, επί της αναγνώρισης των εταιριών εφαρμόζεται η αποκαλούμενη θεωρία «της έδρας». Αυτό σημαίνει ότι, κατά τη γερμανική νομική πρακτική, μια εταιρία έχει νομική υπόσταση μόνον αν έχει την πραγματική της έδρα στη χώρα κατά το δίκαιο της οποίας έχει συσταθεί. Υπό το πρίσμα αυτό, η μεταφορά της έδρας μιας εταιρίας στο εξωτερικό συνεπάγεται υποχρεωτικά τη λύση της εταιρίας και τη θέση της υπό εκκαθάριση, ήτοι, ιδίως, την απώλεια της νομικής της προσωπικότητας στη Γερμανία, καθώς και τη σύσταση νέας εταιρίας στο εξωτερικό. Δεδομένου ότι το — άγραφο — διεθνές δίκαιο περί εταιριών που εφαρμόζεται στη Γερμανία δεν επιτρέπει τη μεταφορά της εταιρικής έδρας στο εξωτερικό χωρίς μεταβολή της νομικής προσωπικότητας της εταιρίας, η αίτηση της HSB-Wohnbau περί καταχώρισης στο γερμανικό μητρώο εμπορικών εταιριών της μεταφοράς της έδρας της στην Ισπανία θα έπρεπε να απορριφθεί.
- 8 Αφετέρου, το Amtsgericht Heidelberg θίγει το ζήτημα της επιπτώσεως του κοινωνικού δικαίου επί του εφαρμοζόμενου στη Γερμανία διεθνούς δικαίου περί εταιριών.

Συναφώς, είναι κατά την άποψή του σημαντικές οι διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ περί δικαιώματος εγκαταστάσεως των εταιριών, οι οποίες περιλαμβάνονται στο άρθρο 43 ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 48 ΕΚ. Συγκεκριμένα, οι διατάξεις αυτές θα μπορούσαν να αντιτίθενται στη γερμανική νομική πρακτική κατά την οποία απαγορεύεται στις εταιρίες να μεταφέρουν την έδρα τους εκτός της γερμανικής επικράτειας χωρίς μεταβολή της νομικής τους προσωπικότητας, οπότε αυτές αναγκάζονται, σε παρόμοια περίπτωση, να λύονται και να ανασυνιστώνται στο εξωτερικό.

- 9) Υπό τις συνθήκες αυτές, το *Amtsgericht Heidelberg* θεωρεί αναγκαίο, για να εκδώσει την απόφασή του, να απευθυνθεί στο Δικαστήριο για να καθοριστεί αν τα άρθρα 43 ΕΚ και 48 ΕΚ αντιτίθενται σε εθνική πρακτική όπως αυτή η οποία απορρέει από τη θεωρία της έδρας. Εκτιμώντας ότι η νομολογία του Δικαστηρίου, ειδικότερα οι αποφάσεις της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, 81/87, *Daily Mail and General Trust* (Συλλογή 1988, σ. 5483), και της 9ης Μαρτίου 1999, C-212/97, *Centros* (Συλλογή 1999, σ. I-1459), δεν καθιστούν δυνατή την επίλυση του ζητήματος αυτού, υπέβαλε τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Η μεταφορά στην Ισπανία, με διατήρηση της νομικής προσωπικότητας, της καταστατικής έδρας μιας *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* (GmbH — εταιρίας περιορισμένης ευθύνης) η οποία έχει συσταθεί εγκύρως κατά το γερμανικό δίκαιο και έχει καταχωριστεί στο γερμανικό μητρώο εμπορικών εταιριών, της οποίας ο μόνος εταίρος είναι μια ισπανική εταιρία, εμπίπτει στα δικαιώματα τα οποία περιλαμβάνονται στα άρθρα 43 ΕΚ και 48 ΕΚ;

- 2) Τα άρθρα 43 ΕΚ και 48 ΕΚ εμποδίζουν την εφαρμογή κανονιστικής ρυθμίσεως η οποία απαγορεύει τη μεταφορά στην Ισπανία, με διατήρηση της νομικής προσωπικότητας, της καταστατικής έδρας μιας *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* (GmbH — εταιρίας περιορισμένης ευθύνης) η οποία έχει εγκύρως συσταθεί κατά το γερμανικό δίκαιο και καταχωριστεί στο γερμανικό μητρώο εμπορικών εταιριών, της οποίας ο μόνος εταίρος είναι μια ισπανική εταιρία;»

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

- 10 Κατά το άρθρο 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν το Δικαστήριο είναι προδήλως αναρμόδιο να επιληφθεί προσφυγής ή όταν η προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη, το Δικαστήριο, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, μπορεί, χωρίς να συνεχίσει τη διαδικασία, να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη.
- 11 Κατά πάγια νομολογία, από το άρθρο 234 ΕΚ προκύπτει ότι τα εθνικά δικαστήρια δύνανται να υποβάλλουν προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο μόνον εφόσον εκκρεμεί ενώπιον αυτών διαφορά και εφόσον καλούνται να αποφανθούν στο πλαίσιο διαδικασίας έχουσας προορισμό να καταλήξει στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα (διάταξη της 5ης Μαρτίου 1986, 318/85, Greis Unterweger, Συλλογή 1986, σ. 955, σκέψη 4· αποφάσεις της 19ης Οκτωβρίου 1995, C-111/94, Job Centre, αποκαλούμενη «Job Centre I», Συλλογή 1995, σ. I-3361, σκέψη 9· της 12ης Νοεμβρίου 1998, C-134/97, Victoria Film, Συλλογή 1998, σ. I-7023, σκέψη 14, και της 14ης Ιουνίου 2001, C-178/99, Salzmann, Συλλογή 2001, σ. I-4421, σκέψη 14).
- 12 Στην προμνημονευθείσα απόφαση Job Centre I, η προδικαστική παραπομπή προερχόταν από το Tribunale civile e penale di Milano (Ιταλία) και αφορούσε αίτηση περί εγκρίσεως του καταστατικού εταιρίας, η οποία, στην Ιταλία, εξετάζεται στο πλαίσιο διαδικασίας «giurisdizione volontaria» (εκουσίας δικαιοδοσίας). Στη σκέψη 11 της αποφάσεως αυτής, το Δικαστήριο έκρινε ότι ήταν αναρμόδιο να επιληφθεί της παραπομπής για τον λόγο ότι το Tribunale civile e penale, όταν αποφαινεται σύμφωνα με τις εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις και στο πλαίσιο διαδικασίας «giurisdizione volontaria» επί αιτήσεως περί εγκρίσεως του καταστατικού μιας εταιρίας με σκοπό την εγγραφή της στο οικείο μητρώο, επιτελεί μη δικαιοδοτική λειτουργία η οποία, σε άλλα κράτη μέλη, ανατίθεται σε διοικητικές αρχές. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έκρινε ότι το αιτούν δικαστήριο ενεργούσε ως διοικητική αρχή χωρίς, συγχρόνως, να καλείται να επιλύσει μια διαφορά.
- 13 Στην ίδια σκέψη 11 της εν λόγω αποφάσεως, το Δικαστήριο διευκρίνισε ακόμη ότι μόνο στην περίπτωση που ο δικαιούμενος κατά το εθνικό δίκαιο να ζητήσει την έγκριση του καταστατικού ασκήσει ένδικο μέσο κατά της αρνήσεως εγκρίσεως και,

κατά συνέπεια, εγγραφής στο οικείο μητρώο μπορεί να θεωρηθεί ότι το επιληφθέν δικαστήριο επιτελεί, κατά την έννοια του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), λειτουργία δικαιοδοτικής φύσεως έχουσα ως αντικείμενο την ακύρωση πράξεως προσβάλλουσας δικαίωμα του αιτούντος.

- 14 Στην παρούσα υπόθεση, από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι το Amtsgericht υπέβαλε προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο υπό την ιδιότητά του ως αρχής επιφορισμένης με την τήρηση του μητρώου εμπορικών εταιριών και στο πλαίσιο υποθέσεως σχετικά με καταχώριση στο εν λόγω μητρώο. Ουδεμία ένδειξη υπάρχει στη δικογραφία περί του ότι ενώπιον του Amtsgericht υφίσταται διαφορά μεταξύ της HSB-Wohnbau και, ενδεχομένως, κάποιου αντιδίκου.
- 15 Επιπλέον, ουδόλως προκύπτει από τον φάκελο που κατατέθηκε στο Δικαστήριο ότι, πριν από την υποβολή των προδικαστικών ερωτημάτων στο Δικαστήριο εκ μέρους του Amtsgericht, ελήφθη αναφορικά με την κατάσταση της HSB-Wohnbau απόφαση κατά της οποίας ασκήθηκε προσφυγή ενώπιον του Amtsgericht. Κατά συνέπεια, το Amtsgericht είναι η πρώτη αρχή η οποία επελήφθη της αιτήσεως καταχωρίσεως στο μητρώο εμπορικών εταιριών της μεταφοράς της έδρας της HSB-Wohnbau.
- 16 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το Amtsgericht, το οποίο υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα ως προς το αν η απόφαση την οποία καλείται να λάβει κατ' εφαρμογήν του γερμανικού δικαίου είναι συμβατή με το κοινοτικό δίκαιο, ενεργεί στα πλαίσια της ασκήσεως μη δικαιοδοτικών καθηκόντων.
- 17 Πρέπει επομένως να εφαρμοστεί το άρθρο 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας και να διαπιστωθεί ότι το Δικαστήριο είναι προδήλως αναρμόδιο να επιληφθεί των ερωτημάτων που υπέβαλε το Amtsgericht Heidelberg.

Επί των δικαστικών εξόδων

18 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γερμανική, η Βελγική, η Ιταλική, η Αυστριακή Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει, ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης, τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκλυψε ενώπιον του Amtsgericht Heidelberg, σ' αυτό ενάπκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

διατάσσει:

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι προδήλως αναρμόδιο να απαντήσει στα ερωτήματα που υπέβαλε το Amtsgericht Heidelberg με διάταξη της 3ης Μαρτίου 2000.

Λουξεμβούργο, 10 Ιουλίου 2001.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

A. La Pergola

